

EL DÉU EN QUI CREIEM

Vuit dies després de cloure la cinquantena pasqual, l'església celebra el diumenge de la Trinitat i prega especialment pels monjos i monges. Per això proposem aquesta reflexió sobre Déu.

Els cristians estimem perquè Déu ens ha estimat primer. Més encara, l'amor de Déu i l'amor de Crist són realitats que se superposen, que estan col·locades l'una dins l'altra. En Joan 3,16 es llegeix: «Déu ha estimat tant el món que ha donat el seu Fill únic perquè no es perdi ningú dels qui creuen en ell, sinó que tinguin vida eterna». Notem que en l'Evangeli de Joan el terme «món» té, sovint, un sentit negatiu com aquella realitat que no coneix Déu i no reconeix Jesucrist. De fet, hi ha molta gent indiferent que realment no coneix Déu, que no sap què vol dir tenir vida interior. Aquest és un dels grans drames del nostre temps.

Fins fa poc l'ateisme expressava una posició filosòfica i també pràctica que es resumia dient que Déu no existeix. La posició més habitual d'avui en dia és la de dir que Déu no compta per a res. Potser sí que Déu existeix, però el món no en queda afectat. Aquest és el drama de la indiferència.

Tanmateix, quan llegim Joan 3,16 ens adonem que Déu no és indiferent, sinó que Déu és aquell que ha estimat tant el món, que ha donat el seu Fill únic. Per l'altre costat, tenim en Joan 13,1 una frase semblant a aquesta: «Ell (Jesús), que havia estimat els seus que eren al món, els estimà fins a l'extrem». Convé llegir tots dos textos conjuntament, ja que tots dos amors estan posats l'un dins l'altre. El món no és una realitat «deixada de la mà de Déu», sinó que és una realitat que existeix «dins la mà de Déu». En el cristianisme la millor categoria que explica qui és Déu és la de l'amor: l'amor de Déu. Llegim en la Primera carta de Joan 4,7-8: «Estimats meus, estimem-nos els uns als altres perquè l'amor ve de Déu. Tothom qui estima ha nascut de Déu i coneix Déu. El qui no estima no coneix Déu perquè Déu és amor».

Es pot dir que Déu és llum, com es diu en el pròleg de l'Evangeli (Joan 1,5). Podem dir que Déu és veritat o vida, però allò que més li escau és el terme «amor», en grec *agapê*, que vol dir l'amor incondicionat i incondicional, l'amor gratuït, l'amor fidel, l'amor que no es demana a si mateix explicacions per a ser-ne, d'amor. Ens podem preguntar si l'infant estima la seva mare perquè aquesta li dóna el que necessita. L'infant estima la mare i el pare senzillament perquè els estima, i per això li donaran tot allò que li calgui i puguin donar-l'hi. No hi ha raons per a l'amor. Em refereixo, òbviament, a l'infant que no ha estat manipulat ni desfigurat per la cultura de la possessió, de la petita arrogància, de la protesta impertinent. Aquest infant quan estima, estima incondicionalment i gratuïtament. De fet, aquest infant no podria viure sense saber que el seu pare i la seva mare l'estimen.

En conseqüència, quan diem que Déu és amor, parlem de la realitat que pertany al més pregon de la seva persona, a la seva dimensió última. L'amor no és un concepte sinó una acció: Déu és amor perquè estima. La meva persona –i el món– s'explica perquè al començament de tot hi ha hagut un acte d'amor per part de Déu.

En la Primera carta de Joan 4,7-8 hi ha una altra cosa remarcable. Hi llegim: «l'amor ve de Déu». Doncs bé, si l'amor ve de Déu, vol dir que el portem a dintre, que és un do, que no és un pur moviment intern del nostre psiquisme. Si l'amor ve de Déu, vol dir que aquest amor és allò que més ens defineix com a éssers humans. Si la persona humana és feta a imatge i semblança de Déu, com llegim en el llibre del Gènesi 1,26, vol dir que allò que és imatge de Déu en nosaltres és l'amor de Déu «vessat en els nostres cors» (Romans 5,5).

Som imatge de Déu perquè el seu amor ens configura i ens fa ser persones capaces d'estimar, dotades d'immenses energies d'amor. L'ésser humà és el resultat de l'amor que Déu ha escampat. Tenim una capacitat per a estimar. Per això som imatge de Déu. Cert que, com a imatge de Déu, tenim la raó i tenim la paraula, però, per damunt de tot tenim l'amor. En el paradís terrenal Déu conversava amb Adam i Eva. L'un i l'altra havien estat creats per Déu, i reconeixien que la seva relació amb Ell passava per la gratitud davant la cura i l'atenció amb què havien estat creats. Resumint: de la mateixa manera que Déu és capaç d'estimar, l'home és un ésser fet per a estimar.

Tota la revelació parla de la primacia de l'amor en Déu. En el salm 86 llegim: «El Senyor és compassiu i benigne, fidel i ric en l'amor» (v. 15). Així, doncs, en l'Antic Testament, en la revelació primera de Déu, en la seva Primera Aliança, ja s'entenia que Déu és amor. Aquesta frase torna a aparèixer en Efesis 2,4-5, on es diu: «Déu ric en l'amor». L'amor és la dignitat més alta de Déu, allò que més el caracteritza.

Resumint podem dir que el cristianisme és la religió del Déu Amor. I, a partir d'aquí segueix tota la resta. Però el fonament de la fe és el Déu que estima. No s'ha de començar el cristianisme per l'acció. Més aviat, l'acció cristiana és el resultat del gran principi de l'amor de Déu. Per això les mateixes coses es poden fer de moltes maneres. Per exemple, hi ha moltes maneres de servir menjars als pobres, de donar mantes a qui passa fred, d'acollir algú que no té papers, d'atansar-se a un ancià que està sol, d'estar amb un infant mentalment desarticulat... Hi ha maneres diferents de fer-ho, però, vistes les coses des de l'Evangeli, el principi és un de sol: Déu que estima. Per això l'amor es formula en termes de donació. No parlem només de fer una ajuda a aquest o a aquell altre sinó d'un amor que estima i que es dona. Tot comença amb l'amor primer de Déu: Ell es dona i dona el seu Fill únic. Podem dir, per tant: "al començament existia l'Amor".